

כדי שתדעו, "סראיי" הוא רק רבוע גדול מוקף בחומה גבוהה ובפנים סכך פתוח סביב, שם ניתן לשכן בני אדם ובהמות. אולי גם מספר חדרים במגדלים פינתיים, עבור אלה שעשירים או גאים מדי כדי לשון יחד עם הגמלים או סוסים שלהם. מוטי היה בחור כפרי וחי עם בעלי חיים כל חייו, ולא היה גם עשיר ולא גאה. לכן רק ביקש מיטה אצל הפונדקאי, שם אותה ליד שור זקן שהזכיר לו את ביתו, ותוך חמש דקות ישן כבר חזק. באמצע לילה העירה אותו הפרעה כלשהי וכששם את ידו תחת הכרית מצא לזוועתו שארנק הכסף שלו נגנב.

הוא קם בשקט והתחיל לחפש סביב כדי לראות האם מישהו ער בקרבתו, אך הצליח רק להיתקל באנשים אחדים ובהמות, ולהעיר אותם. הוא הלך סביב חומת הסראיי בלי לראות מי שנראה כמו גנב. כבר כמעט וויתר כשפתאום שמע לחשים, ומאחורי עמוד ראה שני סוחרים סוסים אפגניים שבדיוק ספרו את הכסף שבארנקו! הוא לא אמר מילה אלא חזר למיטה!

מוטי הלא-יוצלח

אגדת פושטו (אפגניסטן)

היה פעם בחור בשם מוטי, גדול וחזק אבל מגושם ביותר. הוא הכניס את רגליו תמיד לקערות חלב או לבן שאמו שמה על הרצפה לקירור, תמיד שבר דברים או הפיל אותם עד שפעם אבא אמר לו: "מוטי, במשך שני חסכתי כסף. הנה לך שלושים מטבעות. קח אותן ולך לחפש את מזלך בעולם הרחב."

וכך, בוקר אביבי אחד יצא מוטי לדרך. אלה חזקה שם על כתפו ושרק לעצמו בעליזות תוך הליכה. הוא התקדם יפה בדרך עד שלקראת ערב הגיע לעיר, בה נמצא "סראיי", מין פונדק בו אפשר היה ללון.

"עזוב!" קרא מוטי, כשהוא אוחז את אלתו "אם לא תעזוב את הסוס, אשבור את ראשך! אתם גנבים! אני מכיר אתכם! בלילה לקחתם את הכסף שלי, אז עכשיו לקחתי את הסוס. זה נראה לי צודק!"

האפגנים היססו קצת, אבל מאחר שראו כי מוטי החליט להחזיק בסוס הלכו משם והתלוננו בפני המלך שמוטי גנב להם אחד מהסוסים שלהם ואינו מוכן לשלם עבורו או להחזירו.

מיד הופיע חייל שהזמין את מוטי להופיע לפני המלך. כשמוטי הגיע אליו שאל המלך מדוע הוא דהר על הסוס בלי לשלם. מוטי הודיע כי הוא לקח את הסוס תמורת שלושים מטבעות הכסף ולעומת זאת האפגנים נשבעו כי הכסף שברשותם קיבלו ממכירת סוסים אחרים. כך או כך הויכוח התלהט והביך את המלך שהאמין בעצם כי מוטי באמת גנב את הסוס. בסוף אמר המלך "אגיד לכם מה נעשה. אכניס דבר מה לתוך הקופסה הזו שלפני. אם הוא ינחש מה זה, הסוס שלו. אם לאו, הסוס הוא של הסוחרים."

למחרת מוטי עקב אחרי שני האפגנים אל שוק הסוסים מחוץ לעיר. הוא בחר את הסוס הנראה לו היפה ביותר, ניגש ואמר "הסוס הזה למכירה? אוכל לנסות אותו?" ואחרי שהסוחרים הסכימו קפץ על הסוס והתחיל לדהור.

האמת היא שמוטי עוד לא רכב על סוס בחייו, כך שהוא החזיק את עצמו על הסוס בידיו וברגליו והסוס דהר לאן שרצה. וכך הם הגיעו ישר לתוך הסראיי, שם הסוס היה בלילות האחרונים.

"טוב מאוד" חשב מוטי כשנכנסו פנימה. כשרק הסוס חזר למקומו הישן הוא גלש ממנו, קשר אותו, וקרא לפונדקאי שיביא לו את ארוחת הבוקר. אבל מיד הופיעו האפגנים וברוגז רב דרשו שיחזיר את הסוס.

"מה רצונכם?" קרא מוטי עם פה מלא אורז "זה סוס שלי. שילמתי לכם עבורו שלושים מטבעות כסף!"

"שטויות! זה סוס שלנו" ענה אחד האפגנים, וניסה לשחרר את הסוס.

מוטי הסכים והמלך יצא מהאולם דרך דלת קטנה שבקיר האחורי, אבל חזר מיד עם דבר מה עטוף בפיסת בד יפה וחבוי תחת מעילו. הוא הכניס את הדבר לקופסה, סגר אותה ושם במקום בו כולם יכלו לראות אותה.

"עכשיו" אמר המלך למוטי "נחש!"

אבל כשהמלך יצא לרגע מהאולם מוטי ראה שמאחורי הדלת משתרעת גינה. ועוד לפני שהמלך חזר מוטי התחיל לנחש מה הוא יוכל להביא משם, שיהיה קטן מספיק כדי להכניסו לקופסה קטנה. "האם זה פרי או פרח? לא, הפעם לא פרח, כי הוא החזיק אותו חזק והיה מוחץ אותו. אזי פרי או אבן. אבל אבן מלוכלכת לא היה המלך עוטר בבד נקי. לכן זה פרי! ופרי בלי ריח חזק, כי אחרת המלך ידע כי אגלה זאת לפי הריח. אז איזה פרי ללא ריח יכול לגדול בגן בעונה זו? אם אדע, פתרתי את החידה!" כפי שכבר סיפרנו מוטי היה בן כפר ועזר לאביו בעבודות גן. הוא הכיר את כל הפירות כך שניחש מיד את הפרי הנכון. אבל כדי לא להראות שהניחוש קל מדי הוא הביט בתקרת האולם במבט

נבוך, אחר כך על הרצפה עם ארשת חכמה, לחץ ידו למצח ואז, באיטיות, תוך מבט ישר לעיני המלך אמר "זה משהו שנקטף עכשיו! זה עגול ואדום! זה רימון!!"

ובכן, המלך לא הבין כלום בפירות מלבד זה שהם טובים לאכילה. הוא גם לא ידע מה מבשיל מתי, כי קיבל תמיד מה שרק רצה. לכן הניחוש של מוטי נראה לו כמו נס, והוכחה לא רק של החוכמה אלא גם של תום-לב, כי היה זה באמת רימון, אותו הכניס לקופסה.

הוא שיבח מאוד את חכמתו של מוטי וכך גם עשו כל הנוכחים, ובזמן שהאפגנים נאלצו לברוח מהר משם, מוטי קיבל משרה בשרות המלך.

מוטי המשיך לגור בסראיי ויום גשום וסוער אחד גילה שהסוס היקר שלו נעלם. לא נשארה אלא רתמה קרועה. איש לא ידע מה קרה אתו. אחרי שחקר את כולם סביב לקח מוטי את הרתמה ואת האלה שלו ויצא לחפש את הסוס. הוא יצא מהעיר ועקבות הסוס בבוץ הובילו אותו ליער סמוך.

נעשה כבר מאוחר אבל מוטי המשיך לחפש עד שפתאום ראה נמר שאכל את הסוס שלו. "גנב שכמותך!" קרא מוטי וכשהנמר המופתע עזב את העצם "קראק!" האלה של מוטי הכתה בראשו בכוח כזה שהחיה מעוממת יכלה בקושי לראות או לנשום. מוטי המשיך להטיל בנמר מכות וקללות עד שהנמר האומלל יכול רק בקושי לעמוד על רגליו. ואז שם לו מוטי את הרתמה על צווארו ומשך אותו אל הסראיי.

"לקחת ממני את הסוס שלי" אמר "עכשיו תישאר איתי במקומו. זה צודק ונכון!" הוא קשר לנמר את רגליו כפי שנהג קודם עם הסוס, ומאחר שהיה כבר לילה מאוחר נשכב לידו ונרדם מיד.

קשה לתאר את בהלה שאחזה את יושבי הסראיי כשהתעוררו בבוקר ומצאו את הנמר ביניהם, אמנם קשור היטב. הם התאספו בקבוצות וצעקו והאשימו את הפונדקאי שמרשה להכניס לסראיי חיה מסוכנת כזו. כל אותו הזמן הפונדקאי עמד נבוך, ולא העז לגשת למקום בו עמד הנמר האומלל,

שהביט על כולם, מפוחד אף הוא, בזמן שמוטי שכב לידו ונחר כמו רעם. בסוף נודע גם למלך שמוטי החליף את סוסו בנמר, והמלך מסוקרן ולא מאמין הלך בעצמו לראות האם הסיפור הוא אמת. מישהו העיר את מוטי ואמר לו כי המלך הגיע. מוטי קם בפיהוק והתחיל להסביר את הרכישה החדשה שלו. אלא שהמלך לא שמח כלל. הוא קרא לחייל וציווה להרוג את הנמר, מה שהקל על כולם מלבד מוטי. אך אם המלך האמין עד עכשיו שמוטי הוא החכם שבין האנשים, הרי שאחרי הסיפור עם נמר הוא האמין שמוטי גם האמיץ ביותר, והוא הגדיל את שכרו כך שהגיבור שלנו חשב את עצמו כאדם מאושר ביותר.

שבוע או שבועיים מאוחר יותר מוטי נקרא אל המלך, ומצא את אדונו על סף ייאוש. הוא הסביר למוטי כי מלך שכן, שצבאו היה גדול בהרבה משלו עצמו, הכריז עליו מלחמה. והוא, המלך, לא ידע מה לעשות, כי אין לא מספיק כסף לתשלום כופר או די חיילים כדי להלחם. מה עושים??

"אם זו כל הדאגה שלך" אמר מוטי "אסוף את אנשיך, ואני אלך אתם. מהר נלמד לקח את השודד."

דבריו של מוטי עודדו את המלך והוא הוביל אותו אל האורות, שם אמר לו לבחור לעצמו את הסוס הטוב ביותר. היו שם סוסים רבים ומצוינים, אך להפתעתו של המלך מוטי בחר פוני קטן, ששמש בדרך כלל להבאת אוכל ומים ליתר הסוסים.

"אבל מדוע בחרת דווקא אותו?" שאל המלך.

"ראה, הוד מלכותו" ענה מוטי "גדולים הסיכויים שאפול מהסוס, ואם אבחר בסוס גבוה אני עלול לשבור יד או רגל או אפילו את ראשי. אבל אם אפול מהסוס הקטן הזה, לא יגרם לי נזק רב."

היה זה מראה מגוחך מאוד כאשר מוטי רכב למלחמה. הנשק היחיד שלו הייתה האלה שלו וכדי לשמור על שווי משקל על גב הסוס הוא קשר לכל קרסול אבן גדולה, שהגיעה כמעט עד הארץ.

הפרשים של המלך לא היו רבים, אבל כולם לבשו שריון ורכבו על סוסים מצוינים. אחריהם הלכו

חיילים רגליים רבים, נושאים סוגי נשק שונים, ובסוף צעד המלך עם פמליתו, כולם עצבניים מאוד. המרחק לשדה הקרב לא היה רב, אבל הפוני הקטן של מוטי, עמוס בשתי אבנים כבדות, פיגר אחרי חיל הפרשים, והיה מפגר גם אחרי הרגליים, אלא שאלה לא ששו לקראת הקרב, ונשאו תמיד אחריו.

מוטי הצעיר נסוג יותר ויותר, עד שבסוף, חסר סבלנות ומתעצבן מאיטיות של הפוני שלו, נתן לו מכה חזקה באלה, כך שהפוני התחיל לדהור. תחילה השתחררה אבן אחת מרגלו של מוטי והתגלגלה באבק לצד הדרך. גם מוטי היה גולש מסוסו, אבל אז השתחררה גם האבן השניה. הפרשים הספיקו רק בקושי לזוז הצדה כשמוטי עבר על פניהם כמו סופה, בקללות רצח לפוני שלו.

"חכה רק שאתפוס אותך, אשבור את לראשך, אשבור כל עצם בגופך!"

הפרשים שחשבו כי כוונת הגידופים אלה היא לאויב הופתעו מאוד מהאומץ של מוטי וסוסיהם שבולבלו

על ידי הפוני הדוהר העובר ביניהם התחילו לדהור גם הם אחרי מוטי.

מוטי המשיך לדהור לפניהם בפראות. כך הוא עבר בשדה גדול שבו צמחו צמחי קקיון, גדולים וסבוכים. מוטי, שקיווה להשתחרר מהפוני הדוהר שלו תפס אחד מהם, אך זה יצא מהאדמה עם השורשים והצמח בידו נראה כמו עץ גדול.

האויב היה כבר במערך קרבי והתקדם לאורך המישור. המלך בטוח היה בניצחונו, כשפתאום הופיע לפניו בדהירה רוכב מבוהל.

"אדוני!" קרא "האויב בא!"

"למה אתה מתכוון?" שאל המלך.

"הו, אדוני" קרא השליח "ברח מיד, בלי לאבד זמן. לפני חיל האויב רוכב ענק זועם בדהירה מטורפת.

הוא מחזיק כנשק עץ שלם בידו וקורא בזעם "רק אתפוס אותך! אשבור את כל עצמותיך! אפשוט את עורך חי!!!"

אחרים רוכבים אחריו ועדיף שתיסוג בפני הסערה הלא-אנושית הזו, לפני שהוא ישמיד אותך."

בדיוק אז ראה מלך האויב את מוטי, המופיע מענן אבק. הוא נראה באמת כמו ענק, בהשוואה עם הבהמה הקטנה שעליה רכב. הצמח שבידו נראה מרחוק כמו עץ גדול, והזעקות האיזמות הגיעו מוגברות על ידי רוח. אחריו נשמע מתוך אבק משק פרסות הסוסים ונראו הבזיקי פלדה.

המראה והקולות הפחידו את המלך. הוא סבב את סוסו וברח במהירות כי חשב שחיל ענקים זועקים רץ ומתנפל עליו. החיילים ברחו מיד אחרי המלך. קצין שמן אחד לא הספיק לברוח ובפחד גדול נשכב על הארץ. זה היה יותר מדי לפוני של מוטי והוא עצר פתאום ומוטי עצמו נזרק מעל ראשו ונפל ישר על האויב השמן.

מוטי קם מיד, הניף את הצמח שלו מעל ראשו והתחיל לצרוח "איפה אנשיך? הביא אותם הנה ואהרוג אותם! איפה המלך שלך? הביא אותו הנה. הנה בא החיל המפואר שלי וכל אחד מאתנו יעקור עץ. נשכיב את כולכם מיד, גם את הבתים שלכם וערים וכל היתר. לך!"

הקצין האומלל לא יכול היה לעשות יותר מאשר לפול על ברכיו ולבקש רחמים. בסוף כשהתאושש קצת שלח אותו מוטי ואמר להביא את המלך שלו, וגם לומר לו כי אם יהיה נבון, יתכן שיחוסו על חייו. הקצין הלך, ובינתיים הפרשים, שהגיעו אחרי מוטי, הסתדרו במבנה קרבי מפואר. הקצין חזר עם המלך שלו וזה היה ענו מאוד וביקש סליחה, הבטיח לא להלחם יותר, לשלם סכום פיצויים נכבד ולעשות את הכל שרק רצה המנצח. וכך שני החיילות נפרדו בשלום. מוטי המשיך לחיות עוד זמן רב וכולם ראו בו תמיד מקור חוכמה ואומץ. כולם, פרט לבני משפחתו, שלעולם לא יכלו להבין איך אפשר לחשוב שמוטי המגושם והלא-יוצלח הוא חכם יותר מכל אחד אחר.